

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VALSTYBINĖS LOŠIMŲ PRIEŽIŪROS KOMISIJOS VEIKLA

2008 m. rugsėjo 30 d. Nr. VA-P-40-17-20
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 4-ojo audito departamento
direktoriaus Rimvido Aleliūno
2007-08-27 pavedimą Nr. P-40-17

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Živilė Blaževičienė (grupės vadovė)
Almutė Juzėnienė

Auditas pradėtas 2007-08-27
Auditas baigtas 2008-09-30

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Kiekviena Europos Sąjungos valstybė, atsižvelgdama į savo šalies socialinę ir kultūrinę specifiką, nustato azartinių lošimų, įskaitant loterijas ir lažybas, politiką, užtikrinančią viešąją tvarką ir vartotojų apsaugą. Lietuva aiškios šio verslo politikos neturi. Lietuvos Respublikos Seimas, 2001 m. priimdamas Azartinių lošimų įstatymą ir 2004 m. – Loterijų įstatymą, nustatė azartinių lošimų ir loterijų organizavimo sąlygas ir tvarką, tačiau nenustatė valstybinio reguliavimo tikslų ir kryptių, todėl didėja rizika, kad nebus tinkamai valdoma lošimų keliami socialinė rizika. Azartinių lošimų ir didžiųjų loterijų organizavimą pavesta prižiūrėti ir kontroliuoti Valstybinei lošimų priežiūros komisijai, kuri, atlikdama jai priskirtas funkcijas, turi užtikrinti lošėjų, lošimų organizatorių, žaidėjų ir didžiųjų loterijų organizatorių interesų ir teisių apsaugą.

Valstybinę lošimų priežiūros komisiją sudaro šešių asmenų nuolatinė komisija, o jos funkcijoms atlikti sudaryta valstybės tarnautojų ir darbuotojų administracija. Komisijos daugiapakopė vidaus administravimo struktūra apsunkina valdymo ryšius ir jos veiklos vykdymo kontrolę, reikalauja daugiau valstybės biudžeto lėšų. Valstybinei lošimų priežiūros komisijai priskirtos priežiūros ir kontrolės funkcijos apima beveik visų kitų azartinių lošimų ir didžiųjų loterijų organizatorių veiklą kontroliuojančių institucijų funkcijas, todėl sudaromos prielaidos funkcijų dubliavimuisi ir nepakankamai efektyviam kontrolės funkcijų atlikimui. Valstybinė lošimų priežiūros komisija neturi, nekaupia ir neapibendrina informacijos apie visų kontroliuojančių institucijų nustatytus azartinių lošimų ir didžiųjų loterijų organizatorių padarytus pažeidimus ir taikytas poveikio priemones, neanalizuoja pažeidimų priežasčių ir nepateikia Vyriausybei išsamios apibendrintos informacijos, kuri būtina tobulinant teisės aktus ir formuojant azartinių lošimų ir loterijų valstybės politiką.

Audito metu vertinome azartinių lošimų ir loterijų organizavimo reglamentavimą valstybinio lygiu, Valstybinės lošimų priežiūros komisijos veiklą, išduodant licencijas ir leidimus, atliekant lošimų ir didžiųjų loterijų organizatorių veiklos kontrolę ir vykdant prevencinę veiklą.

Skirtingai negu daugumoje Europos Sąjungos šalių, Lietuvoje neribojama azartinių lošimų verslo plėtra, todėl kasmet daugėja lošimų organizavimo vietų. Lietuvoje šiuo metu įsteigtos 236 azartinių lošimų organizavimo vietos. Dėl azartinių lošimų verslo teisinio reglamentavimo trūkumų daugiausia lošimo vietų įsteigta didžiųjų miestų centruose, visiems gerai prieinamose vietose, netoli prekybos ir (ar) pramogų centrų, mokymo įstaigų ir pan. žmonių susibūrimo vietų. Lošimų organizatoriams sudaromos prielaidos „paslėptai“ reklamuoti savo paslaugas, taip pritraukiant daugiau lošėjų.

Dalyvauti, formuojant ir įgyvendinant valstybės politiką loterijų ir lošimų srityse, pavesta Finansų ministerijai, o vykdyti lošimų ir didžiųjų loterijų organizatorių veiklos priežiūrą ir kontrolę – Valstybinei lošimų priežiūros komisijai, kuri atskaitinga Vyriausybei. Toks funkcijų paskirstymas neužtikrina operatyvaus sprendimų priėmimo.

Valstybinės lošimų priežiūros komisijos veikla daugiau orientuota į lošimų organizatorių veiklos rezultatus, o ne į lošėjų interesų apsaugą. Kasmet daugėja asmenų skundų dėl azartinių lošimų ir loterijų organizavimo tvarkos pažeidimų ir pareiškimų dėl savanoriško apsiribojimo lošti, tačiau Valstybinė lošimų priežiūros komisija nesiima konkrečių veiksmingų prevencinių priemonių. Komisija interesantus aptarnauja nesilaikydama „vieno langelio“ principo, nepakankamai efektyviai organizuoja dokumentų licencijoms ir leidimams gauti priėmimą ir licencijų bei leidimų išdavimą. Nustatyta atveju, kai licencijos organizuoti azartinius lošimus ir didžiąsias loterijas bendrovėms buvo išduotos nesilaikant teisės aktų reikalavimų, todėl yra rizika, kad ne visi lošimų ir loterijų organizatoriai, kuriems išduotos licencijos, atitinka jiems keliamus reikalavimus. Išduodant azartinių lošimų organizatoriams leidimus steigti lošimo organizavimo vietas, iš dalies dubliuojamas Valstybinės lošimų priežiūros komisijos ir savivaldybių institucijų darbas. Lošimų organizatoriams už teisės aktų pažeidimus numatytos nepakankamai veiksmingos poveikio priemonės, todėl vis dažniau kartojasi licencijuojamos veiklos pažeidimai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomendavome parengti ir teikti siūlymus Seimui dėl azartinių lošimų, įskaitant loterijas ir lažybas, politikos nustatymo, kuria vadovaujantis būtų tobulinami teisės aktai ir vykdomas nuoseklus ir efektyvus lošimų rinkos reguliavimas, taip pat, spręsti klausimą dėl Valstybinės lošimų priežiūros komisijos pavaldumo pakeitimo ir vidaus administracinės struktūros pertvarkymo tikslingumo.

Valstybinei lošimų priežiūros komisijai rekomendavome pašalinti valstybinio audito metu nustatytus veiklos trūkumus ir teikti siūlymus Vyriausybei dėl teisės aktų, reglamentuojančių lošimų ir loterijų organizavimą ir sąlygas, tobulinimo.